

Sol zemlje: uvod u *Izjavu iz Nashvillea* o biblijskoj spolnosti

„Vi ste sol zemlje“ izjavio je Isus svojim učenicima u 1. stoljeću. Ta je izjava vrlo značajna i njegovim učenicima u 21. stoljeću. Također, jednako je važno i snažno njegovo upozorenje izrečeno uz tu izjavu: „Ali ako sol obljutavi, čime će se ona osoliti? Nije više ni za što, nego da se baci van i da ljudi po njoj gaze“ (Mt 5,13). Isusova izjava i prateće upozorenje vrlo je važna i za evanđeosko kršćanstvo današnjice. Izjavu „Vi ste sol zemlje“ prati, snaži i „osoljuje“ Duh Sveti, Duh Istine koji je dan kršćanima da ih upućuje u svu istinu (Iv 16,13).

Evanđeosko kršćanstvo u Hrvatskoj nalazi se usred političkih i kulturalnih borbi u kojima sekularni duh našeg vremena žestoko osvaja neke utjecajne i manje utjecajne članove Crkve. Pojedini vjernici i vođe lokalnih evanđeoskih Crkvi sve više usvajaju vjerovanja i životne standarde koji nisu u skladu s Riječju Božjom i koji se često izravno suprotstavljaju Božjoj volji. Kako su ti vjernici i vođe vrlo aktivni u javnosti, posebice u liberalnim medijima koji ih vješto koriste za svoje ciljeve, stječe se dojam da evanđeosko kršćanstvo u Hrvatskoj odustaje od biblijskih uvjerenja. Stoga, mnogi se legitimno pitaju: hoće li se evanđeosko kršćanstvo stopiti sa suvremenom kulturom ili će se jasnim svjedočenjem Istine suprotstavljati političkim i kulturalnim trendovima i pritiscima. Hoće li „sol evanđeoskog kršćanstva“ ostati slana ili će potpuno „obljutaviti“?

Žustre rasprave o *Konvenciji Vijeća Europe o sprečavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u obitelji* (tzv. *Istanbulskoj konvenciji*) početkom 2018. godine i njezinim sadržajima naznačile su niz političkih i kulturnih tema o čijim bi sadržajima vjernici i Crkva trebali svjedočiti Evanđelje Isusa Krista i biti sol svijetu. Negdje na marginama žestoke političke borbe između liberalnih i konzervativnih skupina društva čuo se i pokoji glas manjinskih evanđeoskih kršćana, vođa i denominacija. I, naravno, neki od njih jasno su se zalagali u prilog ratifikacije *Konvencije* u Hrvatskom saboru, drugi su se tomu snažno suprotstavljali, sudjelujući uz ostale aktivnosti i u javnom prosvjedu. Većina, pak, vjernika oduprla se snažnom zahtjevu društva da postanu politički aktivisti koji se, ovisno o političkom opredjeljenju, svrstavaju za ili protiv jednoga političkog dokumenta (*Konvencije*) smatrajući da kao evanđeoski kršćani trebaju i u tome ozračju jasno i nedvosmisleno naviještati Istinu Božje riječi.

Istanbulska konvencija još je jedna cigla u građevini globalne ekumene (grč. *οικουμενή*: naseljena zemlja) na kojoj sekularno humanističko društvo radi već više od pola stoljeća. Konvencija naznačuje i velikim dijelom nameće politička, odgojna, obrazovna i kulturalna rješenja za dva ključna životna područja: područje nasilja u javnoj i privatnoj sferi te područje braka, obitelji i ljudskog identiteta muškarca i žene. U oba ova područja Biblija daje jasne i nedvosmislene smjernice. Stoga, za evanđeosko je kršćanstvo u Hrvatskoj važnije u ova dva područja potvrditi i svjedočiti Božje istine i načela negoli kao aktivisti politički sudjelovati u raspravama o ratifikaciji *Konvencije*.

Kršćanstvo, posebice evanđeosko, nalazi se u žrvnju suvremenih društvenih zbivanja s čijim se tragičnim posljedicama i plodovima sve više suočavamo, a njihov destruktivni kraj nimalo se ne nazire. Suočeni smo sa sustavnim razaranjem temeljnih vrednota društva, među kojima se ističu odnosi u braku, obitelji i društvu te neprikrivenim suprotstavljanjem Božjem poretku svijeta. Tako sekularni feministički pokret kontinuirano potiče i širi nesigurnost i zbuđenost u društvu vezano uz komplementarne razlike između muškosti i ženskosti te njihovo nadopunjavanje u braku muškarca i žene. Društvo, pa i kršćani, sve veću pažnju pridaju feminističkom egalitarizmu s pratećim izobličenjima te se svjesno ili najčešće nesvjesno pridružuju onima koji Božji autoritet namijenjen braku i obitelji ignoriraju, odbacuju i suprotstavljaju mu se. Sve su snažniji i jasniji zahtjevi o legitimnosti spolnih odnosa koji su biblijski i povijesno smatrani ilegalnima ili perverzima.

U suvremenoj sekularno liberalnoj ofenzivi, koja je jednim dijelom zahvatila i evanđeosko kršćanstvo, važno je ponovno naglasiti da su i Adam i Eva stvoreni na Božju sliku, jednaki su pred Bogom kao ljudi i različiti u svojoj muževnosti i ženstvenosti (Post 1,26-27; 2,18). Muške i ženske uloge te njihova obilježja odredio je Bog kao dio stvorenog poretka (Post 2,18.21-24; 1 Kor 11, 7-9; 1 Tim 2,12-14). Te uloge nisu društveno ni kulturno uspostavljene pa se ne mogu mijenjati bez izravnog suprotstavljanja Bogu koji ih je odredio i ozakonio.

Od stvaranja svijeta i prvih ljudi, Adama i Eve, vodi se neprekidna i žestoka borba u svim životnim područjima za Božji autoritet ili protiv njega. Bog sa svojim apsolutnim autoritetom stvorio je i održava sve postojeće. Borba protiv autoriteta počela je pobunom sotone protiv Božjeg autoriteta i nastojanjem uspostave njegova autoriteta nad svime. U toj borbi protiv Boga sotona je koristio Adama i Evu, a slično koristi i danas muškarce i žene. Pod utjecajem sotone pobuna Adama i Eve protiv Božjeg autoriteta postala je duhovna stvarnost ljudskoga roda.

Stvorivši prve ljude, Adama i Evu, Bog im je udijelio (delegirao) dio svoga autoriteta i uspostavio slijed autoriteta nad svim stvorenjem. Adamu je dao autoritet nad Evom. Adamovo vodstvo ili autoritet u braku uspostavio je Bog prije pada, ono nije bilo rezultat grijeha (Post 2,16-18; 21-24; 3,1-13; 1 Kor 11,7-9).

No ni Adam ni Eva nisu ozbiljno shvaćali ni slijed ni moć autoriteta. Nisu ga prepoznali. Eva nije *prihvatila* Adamov autoritet nad njom te je poslušavši sotonu odbacila Adamov autoritet i zgriješila prema Bogu. S druge strane, Adam nije *pokazao* svoj autoritet nad njom i time je postao suučesnik u njezinu grijehu prema Bogu. Proces prihvaćanja i uporabe (pokazivanja) autoriteta bio je važan u odnosu Adama i Eve te njihovu pojedinačnom i zajedničkom odnosu s Bogom. Taj proces prihvaćanja i uporabe (pokazivanja) Božjeg autoriteta iznimno je važan za svaki brak i odnose u obitelji, posebice među nanovorođenim kršćanima.

Autoritet je dobivena vlast i moć. Božji autoritet je vlast i moć dobivena od Boga. Biblija ističe da je Bog glava Kristu, Krist je glava svakom čovjeku, muž je glava ženi, a roditelji imaju autoritet nad djecom (1 Kor 11,3; Ef 5,22). Ovaj slijed autoriteta treba biti primijenjen u obitelji. Muž i otac treba s Božjim autoritetom upravljati svojom kućom. U obiteljima se često krivo razumijeva Božji autoritet, a često se i zamjenjuje za društveno i kulturalno nametnute poretke autoriteta. Zorni je primjer autoritet patrijarhalnog društva prema kojemu muž naređuje, a žena i djeca bespogovorno izvršavaju njegove zapovijedi i prohtjeve. Društveno i kulturalno nametnuti poreci autoriteta sustavno iskrivljuju i suprotstavljaju se Božjem autoritetu.

Što podrazumijeva Božji autoritet u braku i obitelji? Podrazumijeva, prije svega, odgovornost za uspostavljanje doma gdje će Bog prebivati, odgovornost za naviještanje Božje riječi u domu i obiteljsko bogoštovlje te ovlaštenje i moć za vršenje Riječi u svim situacijama. Božji autoritet u obitelji podrazumijeva odgovornost muža i oca prema zaštiti doma, braka i obitelji od napada zloga; odgovornost za Božji blagoslov u domu, odgovornost za odgoj djece u ozračju Božje riječi te brigu za duhovne i materijalne potrebe obitelji.

Biblija očituje jednaku vrijednost i dostojanstvo koje je Bog vezao uz uloge muškaraca i žena (Post 1,26-27; 2,18; Gal 3,28), ali i Stari i Novi zavjet potvrđuju načelo muškog vodstva u obitelji i Crkvi (Post 2,18; Ef 5,21-33; Kol 3,18-19; 1 Tim 2,11-15).

Pobuna žene protiv Božjega zastupajućeg autoriteta (kao što je učinila Eva) i muževo i očevo ignoriranje (ne provođenje) autoriteta primljenog od Boga (kao što je učinio Adam) djelo je pobune protiv Boga. Plodovi i posljedice te pobune razarajući su za bračne, obiteljske i društvene odnose.

Čovjekova pobuna protiv Božjeg autoriteta, poslušnost sotonu i pad u grijeh uveli su izobličenja u odnose između muškaraca i žena (Post 3,1-7.12.16). U domu i obitelji muževo se vodstvo u ljubavi i poniznosti zamjenjuje *dominacijom* ili *pasivnošću*, a inteligentna i voljna podređenost žene često se zamjenjuje *prisvajanjem autoriteta* koji joj ne pripada ili *sluganstvom*. Te dvije krajnosti najčešće su dio bračne i obiteljske stvarnosti, a njihove plodove i razarajuće posljedice vidimo u društvu. Nekim muževima često presuši bunar Bogom dane bračne i obiteljske

ljubavi pa onda u odnosu prema ženi i djeci kao surogat koriste dominaciju, financijsku ovisnost i zastrašivanje koje ponekad prelazi u fizičko nasilje. Drugim je pak muževima puno važnija pasivnost u odnosima. Na sve moguće načine nastoje izbjeći bilo kakvu inicijativu, akciju ili odgovornost za kvalitetne i ljubavljive prožete odnose u braku i obitelji. I dominacija i pasivnost muševina u braku i obitelji neodgovornost je prema Bogu (usp. Ef 5,10-11.15-16. 25-33; Kol 3,19; 1 Pt 3,7). Neke žene u braku nastoje na sve moguće načine prisvojiti autoritet koji je Bog dao njihovim muževima (usp. 1 Kor 11,3). I što više žena prisvaja mužev autoritet, muž postaje sve pasivniji ili nasilniji. U braku i obitelji u kojoj muž / otac ne koristi Bogom dani autoritet s njegovim ovlaštenjima i ograničenjima, već se služi dominacijom ili je pasivan, žena je često prisiljena voditi brak i obitelj te time nesvjesno preuzima mužev autoritet, s jedne strane, ili pak s druge strane pribjegne neiscrpnom služenju mužu i obitelji kako bi osigurala mir u kući i blagostanje doma. Muševa dominacija i pasivnost, jednako kao i ženino prisvajanje muževa autoriteta i sluganstvo, pokazuju nezdrave odnose muža i žene, kako jednoga prema drugome tako i prema Bogu. Bog se u takve iskrivljene odnose najčešće ne miješa, osim ako se supružnici pokaju i ponovno uspostave Božji slijed autoriteta u braku i obitelji.

Tjelesno i emocionalno nasilje u obitelji proporcionalno je neprihvatanju, ignoriranju, zapostavljanju i suprotstavljanju Božjem autoritetu danom muževima i očevima. Evandeoski kršćani shvaćaju nasilje nad ženama i nasilje u obitelji u značenju okrutne uporabe moći ili ovlasti da povrijedi drugu osobu emocionalno, fizički ili spolno. Vjeruju da je svako nasilje grijeh. Destruktivno je i zlo. Nasilje je obilježje đavla i izravno je protivno Božjoj svrsi. Nasilje se ne smije tolerirati u kršćanskoj zajednici, stoga se evandeoski kršćani protive svim oblicima tjelesnog, spolnog i / ili verbalnog zlostavljanja. Vjeruju da biblijski nauk o odnosu između muškaraca i žena ne podržava nasilje, već ga osuđuje (Izr 12,18; Ef 5,25-29; Kol 3,18-19; 1 Tim 3,3; Tit 1,7-8; 1 Pet 3,7; 5,3). Crkva je odgovorna za dobrobit svojih članova i treba se u ljubavi suprotstaviti nasilnicima i zaštititi zlostavljane osobe. Kako i zlostavljačima i zlostavljanima treba emocionalno i duhovno ozdravljenje, Crkva je mjesto Božjeg ozdravljanja onih koji ga ozbiljno traže. Jedino Bog može obnoviti odnose razorene nasiljem, a u proces obnove Crkva treba uključiti pokajanje, opraštanje, cjelovitost i pomirenje s Bogom i s ljudima. I zlostavljač i zlostavljeni trebaju stalno savjetovanje, podršku i odgovornost.

U slučajevima kada se zlostavljač ne želi pokajati i / ili ne želi napraviti značajne korake prema promjeni, Crkva mora čvrsto disciplinirati zlostavljača te braniti, podržati i zaštititi zlostavljanu osobu. Crkva snagom Božjeg Duha može biti instrument Božje ljubavi i ozdravljenja za one koji su uključeni u zlostavljačke odnose i primjer cjelovitosti u pokvarenom svijetu.

Nasilje u obitelji neće se i ne može smanjiti niti zaustaviti samo političkim dokumentima, društvenim dogovorima, financiranjem i djelovanjem nevladinih udruga i sličnim aktivnostima. Tjelesno i emocionalno nasilje u obitelji plod je i posljedica ljudskoga grijeha koji udaljava svakog čovjeka od Boga, muža od žene i ženu od muža te roditelja(e) od djece i djecu od roditelja i međusobno. Grijeh je nemoguće iskorijeniti političkim i društvenim aktivističkim sredstvima. Jedino je Isus Krist rješenje za oslobađanje od grijeha. Stoga, Biblija upućuje nekršćane u prihvaćanje Isusa Krista Spasiteljem, a kršćane u zdravi odnos u sili Duha Svetoga s Bogom Stvoriteljem svih ljudi.

Cilj otkupljenja u Kristu jest otklanjanje iskrivljenja uvedenih prokletstvom. U domu i obitelji muževi trebaju napustiti oštro ili sebično vodstvo i biti plodonosni u ljubavi i brizi za svoje žene; žene trebaju prihvatiti Bogom dani autoritet svojih muževa i biti plodonosne u voljnosti i radosnoj podložnosti vodstvu muževima (Ef 5,21-33; Kol 3,18-19; Tit 2,3-5; 1 Pt 3,1-7).

Isus Krist je vrhovni autoritet i vođa muškarcima i ženama u svemu njihovu življenju, stoga ni jedan zemaljski autoritet – vjerski ili građanski – nema Božje ovlaštenje uvoditi ljude u grijeh i pobunu protiv Boga (Dan 3,10-18; Dj 4,19-20; 5,27-29; 1 Pt 3,1-2). Evanđeoski kršćani trebaju odbaciti suobličavanje svijetu i duhu ovog vremena te prionuti uz Duha Svetoga u vršenju Božje volje. Pozvani su u radikalnu biblijsku autentičnost koja će u sili Duha Svetoga reformirati, a ne odražavati našu bolesnu kulturu. Pozvani su biti sol zemlje.

Izjava iz Nashvillea, kao evanđeoski kršćanski iskaz vjere, koji se odnosi na ljudsku seksualnost i rodne uloge, stoga služi kao nekoliko zrnaca soli koji nepokriveno i jasno odražavaju biblijski nauk i kojima evanđeoski kršćani mogu osoliti društvenu zbilju. Sastavio ju je Council on Biblical Manhood and Womanhood (<https://cbmw.org/nashville-statement/>), a promiče je međunarodna Koalicija za biblijsku spolnost kojoj su se pridružili i pastori, propovjednici, starješine, duhovni radnici, teolozi i intelektualci iz crkava reformacijske baštine u Hrvatskoj i susjednih zemalja. Izjava izražava istinu u ljubavi o biblijskom gledištu ljudske seksualnosti. Izjava potvrđuje biblijsko razumijevanje braka te ukazuje na standarde i smjernice ukorijenjene u Bibliji (kršćanskome Svetome pismu) o ključnim pitanjima ljudske seksualnosti i rodne ideologije.